

D A C I A

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefoane:
Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. N. ILIEȘIU

Omul de pe stradă,

ridicând din umeri, s'o fi întrebând și el buimăcit, că ce să mai creadă din știrile și faptele contradictorii pe cari ni le oferă, cu atâta prisosință, viața internațională.

Anul acesta, — ca să invocăm întâmplări încă foarte vii în memoria noastră — Germania, care a militat pentru cele mai exclusiviste principii rasiste, a încorporat în sânul său peste opt milioane de cehi și a angajat pe toți tehnicienii evreo-maghiari, utilizați în fabricile de armament din Ungaria, desființate în urma acordului „prietensc” dintre cele două națiuni.

Conflictul anglo-japonez, considerat de unii mai grav decât neînțelegerile din Europa, cu toată încordarea ce a produs emoții în lumea întreagă, s'a soldat printr'un acord, care, se zice — și noi îl credem — că asigură avantajii egale ambelor părți. (Nu cunoaștem încă punctul de vedere chinezesc...)

Dar nici nu s'a perfectat de-abinelea această înțelegere, când o nouă „bombă” vine să ne producă nedumeriri: apropierea dintre Germania și U. R. S. S., nu numai că e pe cale de realizare, dar e foarte posibil ca între cele două țări să se încheie a un pact de neagresiune pe o perioadă de 10 ani.

Și bietul om de pe stradă nu mai înțelege nimic.

De două decenii Germania și-a mobilizat toate forțele, angajându-se într'un războiu ideologic împotriva Rusiei și a comunismului, reușind să creeze o coaliție destul de puternică, pentru ca azi, să stea la masa verde cu cei mai înverșunați dușmani ai național-socialismului.

Dar apropierea dintre Germania și Rusia a făcut o impresie penibilă la Roma, și fiindcă fasciștii nu sunt lipsiți de intuiție, s'au gândit că o bună vecinătate cu Franța și Anglia nu-i un lucru chiar așa de disprețuit.

Iată cum se schimbă, dela o zi la alta structura politică a țărilor și cum se năruie amicitii vechi, pentru ca vrăjmașii de altădată să-și întindă mâna.

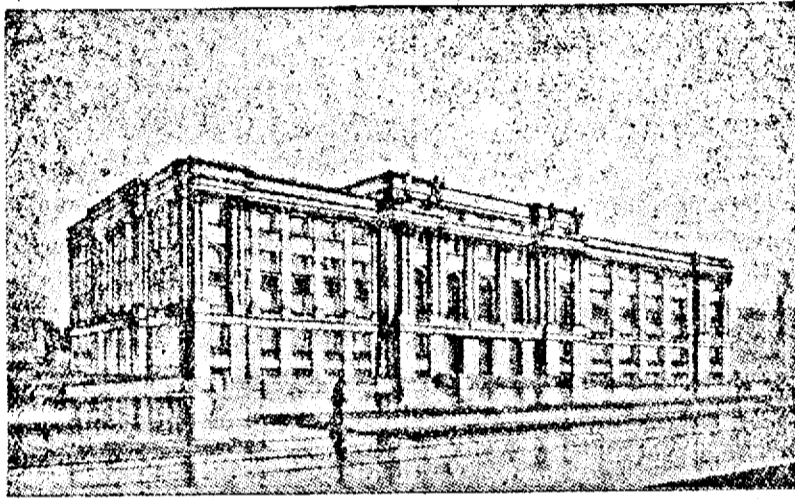
Diplomația s'a îngrijit totdeauna ca să creeze anumite stări de echilibru câte odată, de haos în cele mai dese cazuri, pe cari omul de pe stradă, milioanele de oameni, nu și le-au putut apropia.

Un adevăr a rămas însă etern. O țară consolidată înăuntrul și cu moralul ridicat, oricare ar fi conjunctura politice externe, poate privi cu calm desfășurarea evenimentelor.

Pentru noi, ca și pentru alții acest adevăr e de o sugestivă actualitate.

ROMULUS P. ROȘU

Palatul Rezidențial al Ținutului Timiș

După cum am anunțat, la Ținutul Timiș a avut loc o ședință a comisiei de licitații care a decis asupra noului palat rezidențial, adu când hotărîrea ca edificiul școlii de menaj, o clădire încă neterminată, să fie adaptată în acest scop. Iată proiectul noului palat rezidențial.

Dacă d. Hitler ar alege calea păcii

Anglia ar asigura Germaniei materii prime

Două condiții necesare pentru realizarea acestei chestiuni:

1. Germania să adere la o limitare a înarmărilor
2. Să evacueze lăvă întârziere Cehoslovacia

Londra, 25. (Rador). — Ziarele engleze continuă a comenta informația după care s'ar fi propus Germaniei să i-se acorde un împrumut de un miliard lire sterline, cu condiția ea Reichul să-și limiteze înarmările.

D. Hudson, secretar al departamentului comerțului extern ar fi negociat cu reprezentantul Reichului d. Wohltat. D. Hudson, recunoaște că a tratat cu d. Wohltat un proiect care n'a fost reprodus de ziare, decât într'o versiune tendențioasă. Hudson ar fi vorbit cu Wohltat în numele său particular și fără vre-o misiune specială. Discuția s'a purtat asupra problemelor economice, a comerțului mondial și a șanselor de a înălțura piedicile din calea acestuia.

În legătură cu chestiunea aceasta un ministru britanic a declarat că trebuie să se știe — și e avizat în special d. Hitler, — că Anglia și aliații ei se vor împotrivi oricărei încercări a Germaniei de a domina Europa prin forță. Dacă însă d. Hitler ar alege calea păcii, negocierile diplomatice cu Anglia și aliații ei ar asigura Germaniei accesul la materii prime și s'ar da Germaniei asistența necesară pentru ca ea să poată trece dela economia de război la o producție de pace.

O condiție principală ar fi ca Germania să adere la o limitare a înarmărilor și să evacueze Cehoslovacia.

Se crede că cel mai târziu azi d. Hudson va avea o întrevvedere cu Primul Ministru, care va face apoi o declarație în Camera comunelor.

AMIRALITATEA ENGLEZĂ VA SPORI EFECTIVELE FLOTEI

Londra, 25. (Rador). — Amiralitatea va cere parlamentului să aprobe sporirea efectivelor flotei. Prevederile fixează la 133.000 numărul ofițerilor și al marinarilor. În cursul manevrelor de vară efectivele acestea vor fi depășite. Se știe că fără aprobarea prealabilă a parlamentului o asemenea măsură nu poate fi luată în Anglia.

O DESMINȚIRE AUSTRALIANĂ

Sidney, 25. (Rador). — Dl. Savage, primul ministru al Australiei a desmințit informațiile publicate prin ziare că guvernul ar fi fost sfătuit să fie gata de război, până în August cel mai târziu în Septembrie.

Asemenea informații — a spus Domnia Sa — nu sunt numai neadevărate dar păcătuiesc și împotriva păcii.

După un veac

Dela prima emancipare la epoca restaurației

Istoria neamului dacă cuprinde pagini de biruințe, de avânturi, nu e mai puțin adevărat că nenumărate crosări și încălecări au pus serioase stavile posibilităților de dezvoltare ale acestui neam plin de vitalitate.

Țările românești scăpate de sub prigoana nomazilor năvălitori, a trebuit să suporte deslipirile istorice și apărarea stăpânirilor străine. Credința, perseverența și unitatea de suflet a dus însă la izbândă.

Cea dintâi emancipare de sub porunca îndelungă și necruțătoare a străinilor, istoria o înregistrează la data de 25 Iulie 1822 când Grigore Ghica și Ioniță Sandu Sturza sunt aleși domnitori. Primii domni pământeni, cei dintâi care să-și lege sufletul lor de sufletul poporului, după ani de pacoste fanariotă.

Desigur că acest eveniment oricare au fost urmările lui bune, n'a răsplătit îndejung toată suferința acestui popor și nevoile încă apăsătoare împuneau ceva mai mult. Nu e surprinzător dar, că ceva mai târziu vedem principatele unite sub Cuza Vodă.

Tot aceste nevoi care cereau ca răsplata neamului să fie cât mai împlinită, trebuia să ducă la o biruință nouă, la o biruință mai mare. Iată că țara, spre realizarea tuturor dorințelor ei de viitor, își alege un nou domnitor. Acela care a izbăvit-o și a pus-o sub scepul regalității, întemeietorul dinastiei române Regele Carol I.

Dar împlinirea nu e întreagă, se pusese încă puternică temelie pe care să se clădească mai apoi vinul de secole al neamului, unirea tuturor românilor sub același scepul. Istoria dimpreună cu răvna întregului neam pune această mare sarcină în mâna gloriosului rege Ferdinand I.

S'ar părea că aci trebuie să se încheie șirul marilor înfăptuiri și țara să se bucure cu prisosință de toate biruințele. Dar vremurile, după asemenea realizări istorice, totdeauna aduc nu numai beatitudinea omului mulțumit de izbândă, dar și marea legiune de profitori de exploatare căinoși ai acestei beatitudini. În astfel de împrejurări e fatal să se ajungă la stări de lucruri din ce în ce mai înrăutățite și într'o bună zi să se simțească prăpastia aproape. Iată prin urmare că istoria cere acum marea înfăptuire. Această înfăptuire își găsește astăzi concretizarea în noua orânduire a țării, și în toate înfăptuirile legate de spiritul cuprinzător al M. S. Regelui Carol II.

Dela cea dintâi emancipare s'a scurs abia un veac și astăzi stăm alături de marile popoare europene, a căror început de viață liberă se pierde în negura veacului. Iată dar cât de doveditoare este energia acestui neam și cât de mari sunt posibilitățile sale de viitor, în care fiecare cetățean trebuie să aibă deplină încredere.

Ștefan Gombosiu

Colțul mândriei noastre

O BĂNĂȚEANĂ

d-soara Letiția Popovici, a reușit să obțină bursa mondială a celebrei „FLORENCE NIGHTINGALE INTERNATIONAL FOUNDATION” din Londra

Un scurt istoric al instituției — Relațiile cu România — D-na Zinuța Cotreș, pion al frumoasei acțiuni de asistență socială — Școlile din România pentru surori de ocrotire — Cerem o școală și la Timișoara

Timișoara, 25. — Florence Nightingale, ete întâia aristocrată engleză care, a îngrijit în Războiul Crimei, pe cei răniți și bolnavi: Ea și-a înțeles rolul, i-a studiat profunda utilitate, reușind, prin îngrijirile date la timp, prin respectarea întocmai a prescripțiilor de igienă, să reducă sensibil mortalitatea. Devotamentul eroic al acestei femei față de acest rol profund uman, atașamentul ei față de cei ce suferă, au ridicat această aristocrată în fruntea marilor femei ale lumii. Tenace, în luptă continuă cu indolența omenească, ea a reușit să convingă și să învingă, dar cu prețul suprem: și-a pierdut vederea.

În memoria ei, s'a constituit în Anglia acea faimoasă „Florence Nightingale Memorial Comity” — cu ramificații în toată lumea, care a pus bazele și conduce fundația „Florence Nightingale International Foundation.”

Școli pentru surori de ocrotire

Medicina preventivă, ia cu timpul un avânt tot mai mare, punând astfel problema necesității unei instituții noi, prin care să se pregătească elementele chemate să intervină preventiv, din timp, pentru a evita lărgirea suferințelor, a bolilor. În Anglia, prin jertfa pilduitoare a eroinei Florence Nightingale, aceste școli au fost fondate, frecventate fiind de un număr însemnat de femei.

Bedford College vor Woman

Aceste este numele celei mai distinse dintre toate școlile lumii, cari desăvârșesc pregătirea surorilor de ocrotire. Școala are drepturi de Univesitate și e frecventată numai de cele mai distinse dintre surori de ocrotire.

Condițiile de primire fiind foarte severe, nu pot cerceta cursurile acestei școli, decât absolventele cu bacalaureat, cu trei ani de practică în obișnuitele școli pentru surori de ocrotire.

Menirea acestei înalte școli, pentru femei, este să pregătească pe viitoarele profesoare, sau pe surorile de ocrotire destinate posturilor de conducere în opera de asistență socială.

Cele trei școli din România

În țara noastră avem următoarele școli pentru surori de ocrotire:

Cea din Cluj înființată la 1919, — cea din Iași în 1929 și cea din București în 1935

Școala din București este fondată și clădită după cel mai modern sistem și e ajutată de Fundația Rockefeller.

La fiecare școală se pregătesc anual câte 20—30 de absolvente, fete numai din familii alese și cu bacalaureat.

Doamna Zinuța Cotreș

Directoarea școlii din Iași e doamna Zinuța Cotreș bine cunoscută timișorenilor de pe timpul când era inspectoare a surorilor de ocrotire. D-Sa având vaste legături în străinătate, în anul 1937 a înființat comitetul pentru România al Fundației Florence Nightingale, pe care-l prezidează și azi.

De prezent d-na Zinuța Cotreș se găsește la Londra la un Congres Internațional al Surorilor de Ocrotire.

Bursă anuală al Fundației Florence Nightingale.

Vestita fundație engleză, acordă anual

o bursă de 250 lire sterline care înseamnă vre-o 300.000 Lei, și care se acordă, în urma recomandărilor pe bază de studii ale comitetelor fundației din diferite țări.

Domnișoara Letiția Popovici, fiica preotului din Beregsău

Cea mai mare dintre cele patru fiice ale bătrânului preot din Beregsău, pe cât de modestă pe atât de harnică, îmbrățișând cariera de suroră de ocrotire, sa distins încă din primul an la școala din Iași.

Pentru meritele ei, a fost trimisă în anul trecut la Graz în Austria, unde s'a perfecționat în puericultură.

În acest an, tot ei, ca o bine meritată distincție, îi revine bursa internațională a Fundației Nightingale din Londra.

Cursurile încep în Septembrie și durează până în Iulie anul viitor. Reprezentanta României a plecat încă de Sâmbătă 22 Iulie a. c. pentru a avea timp să-i

completeze cunoștințele de limba engleză.

Peste Ținutul nostru este un titlu de mândrie de-a ne vedea fiii ducând cu cinste numele țării în străinătate.

De încheiere ceva în legătură cu Serviciul Social.

În programul său de revindecări Serviciul Social din Ținutul Timiș a înscris și problema unei Școli pentru Surori de Ocrotire.

Timișoara ar putea creia posibilități pentru fondarea unei atari școli. Iată, Bantul dovedește că are elemente potrivite pentru o asemenea instituție de mare interes obștesc.

Dacă pentru o școală de menaj s'au găsit resurse, cu atât mai mult se vor putea găsi pentru o școală de surori de ocrotire.

Nădăjdum în apropiata realizare, mai ales că oficialitatea prin însuși Excelența Sa Dnml Rezident Regal și-a însușit ca pe un punct de program.

C. M.-L.

Fai Volante

Gânduri

pentru un mare singuratic

Zilele trecute s'a împlinit un an când s'a stins Ovid Densusianu. Ultimul drum l-a făcut aproape singur, așa cum de altfel și-a trăit toată viața într'o izolare majestoasă închis între zidurile personalității sale, ca într'o împărăție a demnității sufletești.

Cine știe, cât de mult l-au rănit oamenii, de s'a închis atât de adânc în sine, ajungând până la mizantropie?...

Auzindu-l și se întipărea în suflet timbrul vocii sale, ca o muzică tristă, venită dintr'o lume interioară, pe care prea puțini o trăesc cu adevărat.

Deși mare filolog, critic și folclorist, n'a râvnit onoruri și n'a fugit după succese șgomotoase. A tăcut, a muncit, a perseverat, a privit limpede până în adâncimea lucrurilor, dând opere de mare valoare lingvistică.

Aceste lucrări au afirmat categoric latinitatea limbii și a originii noastre.

Stăpân pe limbile clasice, latina și greaca, toate limbile romanice și germanice, fiind deci un poliglot erudit, a putut să dea — pentru prima dată în istoria literaturii noastre — un studiu riguros științific, bazat pe cercetări amănunțite și profunde. Astfel își ajunge apogeul în lucrarea sa: Histoire de la langue roumaine” în care arată desvoltarea limbii române în Sudul și Nordul Dunării, romanizarea peninsulei Balcanice, elementul latin, influența slavă ș. a. m. d. Prezintă chiar un tablou al fenomenelor lingvistice, dovedind că la epoca invaziei slave, fenomenele lingvistice erau aproape desăvârșite.

Facultatea i-a ridicat un bust în sala Hașdeu. Cu fața lui incremenită într'un rictus dureros, privește parcă înapoi peste veacuri, trecutul pe care l-a scormonit, documentând latinitatea limbii noastre, deci și rostul așezării noastre pe acest pământ.

VASILE PARVAN

„și tot ce-au furat barbarii în sute și sute jafuri, n'a lăsat nici o urmă în me-reu rictorului pământ” scrie Vasile Parvan încă un urias al afirmării naționalismului, al latinității, a gândului și al sufletului nostru.

„Cetatea Torpeum” ar trebui răspândită acum mai mult ca ori când, tradusă în toată limbile lumii să înțeleagă toți că Dobrogea ni se cuvine numai nouă. Deși pe noi nu ne-a speriat niciodată ochii răi cari ne pândesc. Chiar marele savant spune undeva: „Mărire ție ură a dușmanilor noștri: tu ne-al împins pe înălțime singuratică, de unde sufletul nostru a putut clar pătrunde tot ce este etern zadarnic în cele omenești și de unde, asemenea zellor, noi am recunoscut viitorul nostru numai în opera prin sine creată a intangibilității noastre spirituale.”

În afară de numeroasele sale lucrări și studii arheologice. Vasile Parvan alcătuește și o hartă arheologică a țării noastre.

Acum când se împlinesc 12 ani de la moartea marelui savant, noi îi aducem drept omagiu cuvintele rostite de celebrul Jerome Carcopino despre lucrarea sa „Inceputurile vieții romane la gurile Dunării” — În această lucrare Vasile Parvan înfățișează despre România antică un tablou tot atât de luminos, — ca și cel în care Camille Jullian în Franța, a fixat trăsăturile Gallei, Boissier și în urmă Grell, pe cele ale Africii romane.

MIA MARIAN

MEMENTO
TIMIȘOREAN

Calendar

MARȚI 25 IULIE

Ortodox: Adormirea Sfinței Ana, Mama Maicei Domnului și Sfânta Cuvioasa Olimpă.

Catolic: Sfântul Apostol Iacob.

Farmacii de serviciu: Circ. I: Mizericordiani. — Circ. II: Schul, Str. Mareșal Joffre No. 4. — Circ. III: Keller, Bul. Carol 27. — Circ. IV: Diana, Str. Brătianu 29. — Circ. V: Kóváry-Chioareanu. — Fratelia: Panajoth; Freidorf; Eremita.

Spectacole

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Ramountcho, fiul păcatului”, film francez cu Louis Jouvet, Madeline Ozeray și Francoise Rosay.

Scala: „Abuz de încredere”, cu Danielle Darrieux și Charles Vanel.

Corso (fost Rivoli): „Honolulu”, cu Eleanor Powell.

Apollo: „Luna de miere”, film german cu Anny Ondra.

Atlantice: „Legiunea Africană” și „Desfiguratul” — program dublu.

Radio

MARȚI 25 IULIE

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. O r a 7: Gimnastică ritmică, Concert de dimineață (discuri), Sfaturi pentru gospodine, Închiderea emisiunii. O r a 12: Muzică variată (discuri). O r a 13: Ora, Sport, Sfaturi medicale, Cota Dunării și a barei Sulina. O r a 13.08: Concert de prânz, Orchestra de salon Radio, dirij. de Constantin Bobescu. O r a 13.45: Spectacole. O r a 13.55: Continuarea concertului. O r a 14.10: Radio-jurnal. O r a 14.30: Continuarea concertului Orchestrei de salon Radio. O r a 15.10: Actualități. O r a 19: Ora, Mersul vremii. O r a 19.02: Cronica științifică. O r a 19.17: Muzică românească (discuri); Lumea zice că ml's Lotru de Sabin Drăgoi (voce: Aurelian Lupescu) etc. O r a 20.15: Munții cu lacuri, de Ion Conea. O r a 20.30: Quintetul de balalaici „Bacal”, cond. de Boris Vulpe. O r a 21: D-na Eugenia Ionescu (pian): I. Koganoff (vioară) și Voicu Ciobanu (flaut). O r a 22: Radio-jurnal (I); Sport. O r a 22.15: Cântecul rusești, D-na Iulia Drozdowska (voce). O r a 22.35: Muzică de dans (discuri). O r a 23: Radio-jurnal (II). O r a 23.15: Concert de noapte al Orchestrei Vasile Julea, transmis de la restaurantul „Coșna” (voce): Rodica Bujor. O r a 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză și engleză.

Mare asortiment de prima calitate în

Rame și Blondelle

cu prețuri reduse la firma

„A U R A”

Timișoara I, Str. Eminescu 5 (Casa Scherter)

Falsuri oficiale

**Evrei unguri? ... Șvabi maghiarizați? ...
Unde sunt și câți mai sunt?!**

Nu e așa de greu cum s'ar crede să dovedim că cifra totală a maghiarilor din lume e abia de 9 milioane și ceva de suflete față de aproape 13 milioane de suflete, cât se arată în lucrarea jubilară a Institutului de statistică maghiară, în broșura „Hungaria”, editată anul trecut în Budapesta.

În această broșură de propagandă, în pagina 47 se arată cifra maghiarilor din Ungaria și din țările învecinate în anii 1910 și 1930.

Pentru Transilvania, adică pentru Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș recensământul maghiar din anul 1910 a găsit 1.661.805 maghiari dintr-o populație totală de 5.257.467 suflete.

În cifra de 1.661.805 statistica maghiară a cuprins însă aproape 200.000 de evrei, cam tot atâția germani maghiarizați sau pe cale de maghiarizare, cel puțin 100.000—120.000 de români, slovaci și ruteni și alte neamuri îndeosebi din regiuni, cele mai expuse maghiarizării; Sătmar, Sălaj, Bihor și Sirmiria. Dacă din cifra stabilită de statistica maghiară mai scădem și pe secui în număr de aproximativ 500.000 de suflete, vedem că pe teritoriul României nu au trăit în anul 1910 mai mult de 700.000 de maghiari curățți și 500.000 de secui.

Dar nici azi nu trăesc mai mulți, pentru că în timpul războiului mondial, numărul lor ca și al celorlalte popoare a scăzut prin pierderile războiului și o natalitate cu mult mai redusă decât în timp de pace.

Sporul de populație a tuturor națiunilor beligerante dintre anii 1910—1914 a

fost înghițit prin pierderile mari dintre anii 1915 și 1919, când și natalitatea s'a redus cu mult sub normal.

Încât numărul maghiarilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, nu-a putut fi mai mare în anul 1920 decât în anul 1910. Dar nici în anul 1930, cu dată recensământului nu a fost mai mare, adică 700.000 de unguri și 500.000 de secui, deși publicațiunile noastre oficiale, întemeiate pe rezultatele recensământului nostru din anul 1930, arată un număr de 1.353.000 maghiari, adică unguri propriu zis și secui.

Am luat parte activă la lucrările recensământului nostru din anul 1930, am verificat, chiar în față locului, nenumărate lucrări de ale recensorilor și mi-am dat imediat seamă cât de largi am fost noi români, când am acceptat principiul că neamul din care cetățenii noștri fac parte, și-l stabilește fiecare cetățean, după cum îi dictează conștiința. Chiar dacă în subconștientul românului secuiizat mai licărește încă ca o amintire vagă sentimentul că el tot nu e cu desăvârșire egal, ca origine și obiceiuri, cu vecinul său secui, totuși dacă s'a declarat maghiar sau secui de recensământ ca maghiar.

Dar câți șvabi, câți evrei, cari în urma ultimelor evenimente din Germania și Ungaria — rasismul și legile anti-evreiești — s'au depărțat cu totul de „ideea sfântului Ștefan”, și-au revărit la conștiința națională și astăzi, dacă s'ar face un nou recensământ, de sigur că nu s'ar mai declara maghiari și germani și evrei.

In ce stadiu se găsește procesul de maghiarizare?

Etnografii și statisticienii maghiari, cei mai aprigi apologeti ai sporirii și întăririi națiunii maghiare prin asimilarea cetățenilor de altă limbă și uneori și de altă credință, trăesc azi ceie mai tragice clipe din viața lor, mai dureroase poate decât zilele în care s'au semnat tratativele de pace dela Versailles Trianon, etc.

Pentru că metodele lor de a spori în mod artificial cifra populației maghiare, nici odată nu a primit lovitură mai grele decât acelea ce li s'au aplicat în anii 1938 și 1939 din partea aliaților și chiar a stăpânirii proprii dela Budapesta.

Ce bucuria vor mai avea acești cercetători și oameni de știință ai Ungariei, dacă în viitor nu vor mai putea înregistra în rubrica maghiarilor micul un evreu, și nici măcar un german!

Și totuși Băscy Gyula, unul din autorii ocupat pe larg de bogățiile țării, insistenței „Hungaria” risică la paginile 30 și 31, afirmațiuni ce trădează concepția diametral opusă concepției românești, de a spori cu sânge străin numărul populației maghiare atât de reduse.

Reproducem o parte din aceste afirmațiuni, tocmai pentru că ele confirmă constatările noastre de până aci:

„Comunele svăbești din Sătmar s'au maghiarizat în ritm accelerat*) și au dispărut și multe exclave germane din Panonia. Germanii au fost asimilați și prin amestec de sânge.

*) E vorba de șvabi din județele Sătmar și Sălaj, din preajma orașelor Carei și Satu-Mare, în număr de peste 40.000 de suflete, pe cari ungurii dela Budapesta îi consideră și azi ca maghiari.

Acest proces nici azi nu s'a încheiat. Asimilarea minorităților rămase înăuntrul hotarelor Ungariei de astăzi continuă pe cale naturală și e caracteristică numărului populațiilor mixte e în creștere, proporția tânărilor germani, cari se căsătoresc intrând în legături de sânge cu maghiarimea, a ajuns la 10 la sută și se știe că cei mai mulți, când contractează o căsătorie maghiară, se

declară și ei unguri. Câștigul înregistrat de națiunea maghiară prin asimilare îl evaluăm, după datele ce ne stau la îndemână, la jumătate milion de suflete dela 1720 până la 1850 și la aproximativ un milion și jumătate dela 1850 până la 1910. Câștigul acesta mare îl atribuim în primul rând maghiarizării accelerate a evreilor, 12.000 de anuli 1720 nu numărăm decât 2.000 de suflete în Ungaria întreagă. Numărul lor a sporit până la 1910 la 900.000 de suflete, dintre cari 700.000 s'au declarat maghiari și abia 200.000 au fost înscrși în listele de recensământ ca germani.

În afară de câștigul înregistrat prin maghiarizarea evreilor, procesul de maghiarizare s'a ivit și a dat roade și la orașe (față de altele neamuri... adaugăm noi). Vorbind despre urbanizare, am arătat că, în prima perioadă, masele maghiare ce au năvălit spre orașe — îndeosebi spre centrele industriale și firește și spre capitală — au transformat structura orașelor dându-le caracter maghiar. Firește că la acest proces de maghiarizare a orașelor și-au dat

tributul și evreii. În curentul de maghiarizare a orașelor au fost prinse și alte neamuri și îndeosebi muncitorimea. O bună parte din clasa noastră de mijloc au dat-o elemente nemaghiare și în primul rând elementul german.”

Iată confirmate constatările tuturor etnografilor și cercetătorilor nemaghiari. Am constatat eu însumi aproape de aceleași cuvinte același fenomen în lucrarea mea asupra Banatului.**)

Constatățile noastre se deosebesc însă de acelea ale ungurilor, prin aceea că, în evoluția popoarelor din centrul și sud-estul Europei, noi am recunoscut apariția unui factor nou, a afirmării rasei și a apărării purității rasei, concepție atât de apropiată de concepția noastră, a românilor — intelectuali și popor deopotrivă — cari am repudiat totdeauna amestecul cu sânge străin.

Iată un factor nou, de care revizionisții și romanticii incoregibili dela Budapesta nu vor să țină seama.

Ce-i cu repatriații?

La pagina 66-a a lucrării menționate, unul din autorii ei, Dr. Thiring Lajos — numele îi arată originea — fixează al 197.035 de suflete cifra maghiarilor repatriați în anul 1918—1924 din România.

Afirmațiunea noastră că ungurii din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, nu au putut spori între 1910 și 1930, întâi din cauza pierderilor războiului și al doilea din cauza reducerii natalității, e confirmată din nou și prin această constatare venită chiar din tabăra cercetătorilor maghiari.

Care-i concluzia?

Dacă cifra de 1.661.805 maghiari, găsiți de recensământul maghiar din anul 1910 pe teritoriul Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cuprinde cel puțin 500.000 de evrei, germani, români, slovaci, ruteni, țigani etc., declarați de „limba maternă maghiară”, și dacă în anii imediat următori războiului s'au repatriat, adică au plecat de pe aceste teritorii, cel puțin 200.000 de maghiari, — cum a putut spori cifra lor la 1.800.000 de suflete până în anul 1930, cum susține revizionistul maghiar Vitéz Nagy Iván sau chiar la 1.906.000, la cât îi evaluiază, la pag. 46 a broșurei menționate? unii din pretenșii oameni de știință ai Ungariei de astăzi: Vitéz Mike Gyula?

Cum să calificăm asemenea procedee decât ca falsuri în acte publice?!

Și a doua concluzie: cifra reală a maghiarilor adevărați dela noi nu e nici azi mai mare decât de 700.000 de suflete, iar a secuilor de 500.000 de suflete.

**) „Infiltrațiuni maghiare în sec. XIX. și depopularea Banatului” apărută recent, dar scrisă în anii 1935 și 1936.

De o pildă, cutare-instituție românească și ortodoxă, până în străfundurile ei, are nevoie de diferite reparațiuni la clădirile ce-i sunt în proprietate, și pentru aceasta, în loc să angajeze — pe lângă respectarea tuturor formelor legale — un antreprenor român, face apel la unul străin, care nu prezintă nici o garanție în plus, oar căruia-i oferă astfel posibilități de câștig, în dauna meseriașului român, mai priceput și mai conștiincios.

Sau nu serviciu tehnic public, care-și execută toate lucrările de drumuri, poduri ori pavaș în antrepriză străină; ori școlile cu internat sau spitalele care se aprovizionează numai și numai dela negustori străini atunci când acest lucru îl pot face, mult mai bine, prin negustorii români.

Exemple asemănătoare se pot da multe căci nu există instituție care să țină seamă de primatul economic atât de trebuicios românilor și fortifică, prin inconstiență, industria și comerțul străin, cari exploatează producătorul, totdeauna român.

De ani de zile se scrie în zăre și se pledează în intruniri publice pentru ridicarea economică a românului. S'au scris, poate, hârturi întregi de hârtie și s'au risipit în văzduh de mil de ori mai multe cuvinte decât în toate edițiile Bibliei, dar măsură folositoare, măsuri care să dea rezultate palpabile, n'au fost, pentru că măsurile generale, uate acolo unde trebuia să se ia, sunt împiedecate de însemnătatea lui și — prin armare — nici nu pot să-l aplice.

Noi suntem convinși că dacă în orașele ardelenne și bănățene, instituțiile publice or da un larg concurs comercianților și meseriașilor români, în cel mult zece ani am avea o burghezie românească puternică, iar orașele, cu aspect atât de străin și înstrăinat, ar îmbrăca pentru totdeauna, haină românească.

Pentru aceasta însă, se cere puțină grijă și mai mult suflet, realități care nu se poate să nu fie ascunse, pe undeva, printre multimele calități ale gospodarilor noștri urbani.

s m.

Mare lărg de Mătsuri
precum stoffe albe pentru Dame și Domn
în toate dimensiunile pe lângă prețuri
convenabile la

Magazinul de Resturi Textile
Bulevardul Carol Nr. 5 și Strada Fröb
Nr. 40 (Casa Brück).

Pentru logodiți!
Mobile, articole de porțelanuri
și de sticlărie, ieftin la

**L. Schmidt
n. Schuster**
îmblănașoara L., Strada Lovinici

Ultimii ani de viață publică românească, au marcat întoarcerea conducătorilor spre grija de progresa poporului nostru în toate ramurile, cu osebă privire în acelea în cari elementul românesc este în inferioritate vădit păgubitoare economiei naționale.

Pentru atingerea acestui țel de etică patriotică, guvernele trecute au avut o grijă mai mult teoretică, dovedită astfel prin constituirea atâtor comisii și paracomisii, ale căror energii s'au risipit într-un încheerea unor stupide procese verbale, totdeauna rămase inoperante... Si în acest timp, elementul românesc din întreprinderi, ca și micii antreprenori români, și-au târăit viața de azi pe mâine... protejați iluzoriu de legi, regulamente și decizii fără aplicare.

E cert că pentru a plini această necesitate categorică, e nevoie de o mână tare care să nu șovăie întru realizarea unor comandamente atât de firești pentru elementul predominant. Căci, ori cine-și ia sarcină să lupte între principiile acestui ideal, — ce-ar trebui de mult

Colțul cititorului

Cum se călătorește la Băile Buziaș?

Domnule redactor,

Un grup de mici funcționari timișoreni, cari nu ne putem permite luxul unei vacanțe lungi și costisitoare la munte sau la mare, am plecat Duminică dimineața, cu copii și cu nevestele noastre, la Buziaș, pentru o zi.

Această călătorie „de plăcere” ne-a costat însă năduși și neplăceri prea multe.

E de menționat, mai întâi de toate, că trenul personal care pleacă din Timișoara la orele 8.10 dimineața, și care duce la Buziaș călătorii cei mai mulți în Dumineci și sărbători, nu are decât numărul de vagoane de clasa treia obișnuit în fiecare zi, când de dorit ar fi ca, având în vedere afluența de pasageri dela clasa aceasta în Dumineci și sărbători, să se atașeze la acest tren cel puțin încă un vagon de a treia. E o cerere modestă și pe care dl. șef al gării „Domnița Elena” credem că o va înțelege, intervenind la cei în drept pentru satisfacerea ei.

Aceiaș rugăminte o facem de altfel și în privința trenului motor care se înapoiază seara la 8.20 dela Buziaș la Timișoara, cu acest motor venind spre casă cei mai mulți dintre „plesiriștii” din Dumineci și sărbători.

Am avea de adresat o plângere și direcției băilor Buziaș, care exploatează traficul de călători dela gară până în parcul băilor, cu râșnița aceia mică și înceată ca un melc, care se numește trenul băilor. Dacă vizitatorul e nevoit să nădușască prea mult în înghesuiala din acest tren, pe o distanță ce ar trebui parcursă în minim de timp, măcar taxa biletilui să nu fie prea urcată. Lumea găsește că 8 lei pentru transportul de la gară în parcul băilor, în condițiile în care se face acest transport, este excesiv.

Mai mulți din grup.

Nedumeriri în legătură cu prețurile de pe piața timișoreană

Onorată redacție,

Am constatat cu plăcere că ziarul „DACIA”, care se anunță în adevăr ca un organ de opinie publică serios și complet informat, așa cum în lipsa Banatului de mai mult timp, abordează chestiunea speculei de pe piața timișoreană.

Nu mai încapă nici o îndoială că la Timișoara prețurile sunt exagerate, față de abundența produselor de grădinarie și față de multe alte considerații cari reglementează cererea și oferta în această direcție. Suntem în adevăr speculați pe piețele timișorene și suntem de acord cu prețiosul dv. ziar că autoritățile sunt datorare să-și spună energic cuvântul în direcția aceasta.

Gospodinele cari urmăresc cu atenția mișcarea prețurilor pe piețele timișorene, au și nedumeriri de altă natură. Cum se poate de exemplu ca prețul roșiilor, cari sunt scumpe cât timp sunt trufanda, pentru a se efteni apoi treptat treptat, să fie mai scumpe de exemplu azi decât au fost ieri? Am observat pe piața din Fabric, săptămâna trecută, acest curios fenomen: roșiile s-au vândut în ajun cu 8 lei kg., iar imediat a doua zi cu 14 lei. De ce în loc să fie mai ieftine a doua zi decât în ajun, roșiile au ajuns să fie mai scumpe? Și de unde a provenit această bruscă și exorbitantă scumpire, adică aproape dublare a prețurilor la roșii? La aceste întrebări, eu, femeie care fac de ani de zile piața, și care cunosc și stările din capitală, întrucât am trăit și acolo ani de zile, nu găsesc răspuns. Dar, apropo, fiindcă veni vorba de capitală: găsesc autoritățile timișorene vreo justificare faptului că leguminoasele sunt mai scumpe la Timișoara decât la București? Pentru că adevărul acesta este: sunt mai scumpe, mult mai scumpe. Cu ce se justifică acest fenomen?

O gospodină.

Cititi ziarul „DACIA”

SPORT

MUREȘUL A SUFERIT O NOUA INFRAGERE

Gloria CFR-MUREȘUL 4:1 (1:0)

Ieri s'a desfășurat la Galați, partida dintre Gloria CFR și Mureșul, care după o luptă lipsită de spectaculozitate a revenit gazdelor, prin goalurile marcate de Milea, Bodea și încă de două ori Milea.

Sunt slabe speranțe ca Mureșul să poată reduce acasă la ea handicapul, astfel că intrarea ei în Divizia Națională A, e lipsită de orice șansă.

FINALA CUPEI EUROPEI CENTRALE

Ujpest — Ferencvaros 4:1 (2:0)

În fața a peste 20.000 de spectatori s'a jucat la Budapesta prima partidă a finalei C. E. C. care a revenit pe neașteptate echipei campioane a Ungariei Ujpest.

Au marcat dela Ujpest Kocsis și Zsen-geler, câte două fiecare, iar dela învinși drul Sarosi.

ALTE REZULTATE:

Arad: Gloria—CAO 2:0, Hakoah—Transilvania 1:1.

FORMULA DIVIZIEI A NU VA FI MODIFICATA

În legătură cu svonurile despre modificarea formulei Diviziei Naționale A) de fotbal pentru anul 1939/40 se anunță că nu s'a schimbat nimic. În legătură cu aceasta dl. ministru general Gabriel Marinescu, președintele F. E. F. A. a făcut următoarea declarație:

Anul acesta nu se schimbă nimic. Campionatul 1939/40 li vom disputa după formula actualmente în vigoare. Pentru viitor nu s'a luat nici o hotărâre și tot ce s'a publicat constituie simple proiecte asupra cărora Federația nu s'a fixat și n'a luat nici o hotărâre.

100 cercetași francezi au vizitat Aradul

Arad, 25. Duminică dimineața, cu trenul personal de Curtici, au sosit la Arad 100 cercetași francezi, conduși de d-nii Blanche Gabriel Francois, Basdevant Andre Louis, Redon Paul Charles și Toussau Roger Fernand.

În gara Arad tineretul francez a fost întâmpinat de d-nii Ascaniu Crișan, comandantul legiunii de străjeri, Sabin Veselie, comandant de sto, apoi de delegații Străzii

Tării, profesorii comandanți Suciuc dela Blaj și Atanasiu dela Putna, precum și reprezentanții autorităților locale.

Îndată după sosire, cercetașilor li s'a servit micul dejun în restaurantul gării, apoi au plecat în grupuri să viziteze orașul.

Seara, excursioniștii împărțiți în două grupuri, au plecat spre București și spre centrul Transilvaniei.

Directorul Cursurilor profesionale pentru ucenicii industriali din Timișoara, a fost suspendat telegrafic

Timișoara, 25. — În urma unei anchete, făcută dela începutul acestei luni la cursurile profesionale de ucenici din localitate, directorul acestor cursuri, d. Ștefan Costea, a fost suspendat printr'un ordin telegrafic al Ministerului

Muncii.

De asemenea, au mai fost puși în disponibilitate, prin același ordin, și băiatul și fata directorului Costea Marius și Felicia Costea, funcționari la această școală.

Sindicatul Timiș-Bega

Nr. 1523 din 22 VII 1939

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Sindicatul hidraulic Timiș-Bega va ține licitație publică în ziua de

Joi 17 August 1939 orele 10

la sediul său din Timișoara IV., Bulevardul Carol No. 2, pentru adjudecarea execuției următoarelor lucrări:

1. O conductă circulară din beton armat, sub digul canalului Bârzava la Banloc, în valoare de cca. 240.000 lei;
2. Idem sub digul râului Timiș la Uliuc, în valoare de cca. 270.000 lei;
3. Idem sub digul canalului Bârzava la Partoș, în valoare de cca. 250.000 lei;
4. Idem sub digul canalului Bega-Veche la Checia, în valoare de cca. 200.000 lei;
5. Idem sub digul canalului Timișia-

na la Boldur, în valoare de cca. 100.000 lei.

Durata de execuție este de 45 zile dela data adjudecării lucrărilor.

Concurenții vor prezenta oferte timbrate și închise în plicuri sigilate, separat pentru fiecare din cele 5 lucrări de mai sus, împreună cu câte o garanție de 5% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte de Stat, care în caz de adjudecare se va completa la 10%.

Proiectele, devizele și caful de sarcini referitor pot fi consultate zilnic între orele 8—13, în biroul sus Sindicat.

Licitația se va ține conform dispozițiilor L. C. P. și cu normele publicate în M. O. No. 127 din 4 Iunie 1939.

Șefu Serviciului Apeilor Regiunea V-a Timișoara
Inginer-șef: Ion Sava.

Cum sositți în Băile Herculane

VIZITAȚI

În fața Cafenelei Turcești, lângă Brutărie. Deschis în tot timpul, unde se servesc mâncări calde și reci, având bucatărie românească și străină. Renu-mitele vinuri din Drăgășani, începând dela 20 lei litru. Bere Luther la pahar și sticle. La cerere se poate executa

RESTAURANTUL „CARPATI”

orice feluri de mâncări. Se fac abonamente lunare cu 50 lei pe zi și Menu fix lei 25.

Totodată se poate servi și la Hotel de personalul meu fără nici-o obligație.

Antreprenor:

C. CONSTANTIN TICA DIN CRAIOVA

Știri din Arad

— Innecat în Murăș. Ucenicul Alexandru Borcea de 18 ani, din serviciul firmei Păur Păuțiu, făcând baie în Murăș, s'a înnecat în dreptul clubului nautic Hajos. Cadavrul a fost pescuit.

— Prinderea unor hoți. Iacob Koloman și Mihai oKvacs, ambii din Str. Augustin au fost prinși pe când furau trifoiu dela firma Reny. Numiții au fost înaintați poliției.

— Furturi. Nicolae Vamos din Str. Gheorghe Popa a anunțat poliția că necunoscuți, prin escaladarea unei ferestre, s'au introdus în locuința sa furând diferite lucruri și bijuterii în valoare de 42.000 lei. — Gheorghe Iovin din Str. Popa Rusu, a anunțat poliția că, tot prin escaladarea ferestrei, hoți necunoscuți i-au furat din locuință diferite lucruri și acte personale, cauzându-i o pagubă de 15.000 lei.

— Hoți înaintat poliției. Francisc Keresztes, șofer, originar din comuna Șimandul de jos, a fost înaintat poliției, stabilindu-se că el este autorul furtului comis în locuința soției lui Josef Komori din calea Radnei. — Mihai Strebling, măcelar, originar din comuna Sânnicolaul-Mare, jud. Timiș, a fost înaintat poliției pentru că a fost prins furând diferite lucruri din curtea locuitorului Ștefan Vesa din Str. Barițiu.

— Atac nocturn. Gheorghe Boldor din cartierul Subcetate a reclamat poliției pe individul Katona, care eri seara pe când se înapoia acasă, l-a atacat și l-a lovit în cap cu o lopată.

— Innecat. Din cauza Bocsig se anunță că locuitorul Traian Birjar, din comuna Beliu, jud. Bihor, s'a înnecat în Crișul alb. Cadavrul nu a fost pescuit încă.

— Moarte subită. Dumitru Torsan, din comuna Pauliș, a încetat subit din viață. S'a ordonat autopsierea cadavrului.

— Furturi. Gheorghe Stretcu din suburbia Gaiu, a reclamat poliției pe servitoarea sa Lucreția Stan, pentru că i-a furat 2000 lei și apoi a dispărut din serviciu. — Văduva Magdalena Franck din Str. Calvin a anunțat chestura că Duminică seara, necunoscuți profitând de lipsa sa de acasă s'au introdus în locuință de unde au furat diferite lucruri în valoare de 1200 lei.

— Reclamat pentru Calomnie. Ioan Krepez, restaurator din Str. I. G. Duca a reclamat poliției, pentru calomnie, pe locuitorul Eugen Szabo din Str. Bolintineanu.

Bestiala faptă a unui agent sanitar din Arad

Arad, 25. Poliția locală a deținut pe individul Crișan Laza, de 42 ani, de profesiune agent sanitar, pentru că a violat o fetiță de 16 ani, care a fost sedusă și adusă în locuința sa de femeia Leana Domocoș, din Str. Basarabiei 17.

Satirul, după ce i s'au dresat actele cuvenite a fost înaintat parchetului.

Memento arădan

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Marți 25 Iulie

Forum, Str. V. Goldiș: „Mathias Pascal”, cu Isa Miranda și Gary Grant.

Corso, Str. Eminescu: „Adevărul îndrăcit”, cu Irene Dunne și Pierre Blanchard.

Urania, Str. Gh. Lazăr: „Olimpiada”, partea I și II.

FARMACIILE DE SERVICIU:

Omescu, Bul. Regina Maria; Anghel, Piața Catedralei; Kesztembaum, Str. Gojdu.

Piața cerealelor la Timișoara

Grâu de 78 kg. la HL. cu 2%	385.—
Grâu de Torontal	400.—
Secară nouă	340.—
Porumb	425.—
Ovăz vechiu	500.—
Orz de regat	320.—
Făina	800.—

Prețurile de mai sus se întregesc ab gara sau portul Timișoara cu excepția orzului de regat care este ab stația de încărcare.

Sub energica, înțeleapta și vigilenta domnie a M. S. Regelui Carol II.

România va avea un viitor strălucit

O conferință despre România la Radio Zürich

Zürich, 25. — În cadrul Expoziției Naționale Elvețiene, d. profesor Werner Kundig a ținut în fața microfonului stațiunii de Radio de aci, vorbind cu începere de orele 19.30, timp de 40 minute, o conferință asupra României.

După ce a arătat origina românilor și permanența drepturilor lor asupra pământului ce locuiesc azi și după ce a menționat și pe românii ce trăiesc în afara granițelor țării, — d. Kundig s'a ocupat pe larg de bogățiile țării, insistând în special asupra producției agricole, a petrolului și a aurului nostru.

Prezentând apoi evoluția rapidă a Ro-

mâniei, care în câteva decenii și mai ales în ultimii zece ani, a devenit un factor european. D. Kundig prevede țării noastre un viitor strălucit, viitor garant sub energica, înțeleapta și vigilenta domnie a M. S. Regelui Carol al II-lea.

În cursul conferinței d. Kundig s'a servit de dese comparații între România și Elveția, menționând și relațiile între cele două țări.

Cu acest prilej, „Schweizer Radio Zeitung” a consacrat României o pagină întreagă, bogat ilustrată și un călduros articol.

Pentru o expoziție industrială permanentă la Timișoara

Câteva sugestii în legătură cu organizarea unei săptămâni a Timișoarei

Timișoara, 24. Conducerea Camerei de Industrie și Comerț din localitate este preocupată, după cum s'a anunțat, de ideea organizării la Timișoara a unei expoziții industriale permanente, folosindu-se în acest scop anumite localități disponibile din Palatul Lloyd, trecut recent în administrarea sus numitei camere. Din discuțiunile preliminare pe cari d-nii Giurcăneanu și Frățilă, președintele și secretarul Camerei, le-au avut cu fruntașii industriei și comerțului din localitate, nu s'a desprins prea clar adevăratele rosturi ale expoziției proiectate. Desigur în intenția inițială a acestei acțiuni, stă stărnirea unui mai mare interes, în țară și chiar străinătate, în jurul industriei locale și în jurul marilor noastre case de comerț, precum și prilejuirea evidențierii tuturor acelor cari pot oferi un stand interesant într-o expoziție regională.

Fiindcă știm că această chestiune se află abia în stadiul discuțiunilor preliminare, — discuțiuni cari de altfel și ele au fost amânate până la o chestiune, — ne permitem a discuta aci și noi chestiunea, dând câteva sugestii pe cari nu le credem inutile.

În prima linie s'a putea face dela început o scindare în acțiunea proiectată. Fiind vorba de o expoziție permanentă, credem că aceasta este irealizabilă în înțelesul de fârg de mostre. Și în consecință permanentizarea prezentării bogățiilor industriale ale provinciei noastre nu se poate face decât dacă s'ar pune bazele unui muzeu industrial al Banatului. Să nu uităm că în această provincie avem o industrie ale cărei origini se pierd în negura veacurilor. Și chiar în evul modern, industria bănățeană este deschizătoare de drumuri. Cine nu știe azi, că de exemplu Timișoara este cel dintâi oraș de pe continentul european în care s'a dat electricității o utilitate edilitară, sau că, alt exemplu, calea ferată Oravița-Anina este una din cele mai vechi din lume? Un muzeu industrial al Banatului ar fi poate în același timp muzeu industrial al țării. Iată deci cum dintr-o acțiune de sporadicism economic, s'ar putea crea ceva definitiv, ceva care ar atrage veșnic la Timișoara vizita-

tori din raionul atât de important al economiei.

Dar un muzeu nu poate atrage într-o singură epocă și deodată mulți vizitatori și deci inițiativa aceasta n'ar influența imediat cu nimic viața comercială și în genere cea economică a Banatului sau cel puțin a Timișoarei. Și de aceea suntem de părere ca inaugurarea muzeului industrial permanent al Banatului să se facă în cadrul majestuos al unei „Săptămâni a Timișoarei”.

Săptămâna Timișoarei care ar putea coincide cu unul din târgurile de sezon ce au loc în acest oraș, ar putea fi o manifestare ce ar avea o binefăcătoare influență a comercianților mici și mari și deasemenea prin muzeu, pentru industriașii mici și mari. În „Săptămâna Timișoarei” vizitatorii din toate colțurile țării să se bucure însă de o reducere de cel puțin 50% pe c. f. r. Să nu uităm că în ultimii douăzeci de ani orașul acesta nu cred să se fi bucurat de favorul reducerilor ocazionale pe C. F. R. decât odată sau de două ori. Fără această reducere orice inițiativă va rămâne fără rezultatul scontat. În cadrul acelei săptămâni, — care în definitiv poate dura și mai mult, — s'ar putea organiza la Timișoara diferite festivități profesionale, artistice sportive, expoziții zootehnice, etc. În hoteluri s'ar da anumite reduceri vizitatorilor, deasemenea la restaurante. Într'un cuvânt ar trebui angrenată întreaga viață a orașului pentru a se atrage cât mai mulți vizitatori și a se face astfel un pas înainte în organizarea industriei truismului, aducător de profit și pentru acest oraș, cel mai mare și cel mai frumos al țării după capitală.

Modestele noastre sugestii nu au pretenția originalității, dar chiar lipsite de inedit, pot fi luate ca bază de discuțiune de către conducerea Camerei noastre de Industrie și comerț, singura în măsură a realiza și muzeu industrial al Banatului, important monument de civilizație românească, și târgul excepțional al unei săptămâni a Timișoarei, aducător de venituri imediate și palpabile pentru întreaga colectivitate a orașului.

Economul.

Adunarea generală a notarilor din județul Timiș-Torontal

ZIUA II-a

Notarii nu mai sunt funcționari cu câștiguri mari: aproape toți au datorii la banca „Notarul”

S'a hotărât ca notarii să intre în asociația funcționarilor administrativi din ținut

Buziaș, 24. Asociația notarilor din județul Timiș-Torontal și-a continuat, în localitate, Sâmbătă și Duminică, lucrările adunării generale din acest an.

SITUAȚIA BĂNCII „NOTARUL”

Sâmbătă după masă s'a făcut în fața membrilor prezenți o dare de seamă asupra băncii „Notarul”.

Adunarea generală propriu zisă a băncii n'a putut fi ținută, din cauză că erau prezenți $\frac{2}{3}$ din totalul notarilor acționari, mulți dintre ei fiind concentrați sau lipsind din alte motive dela lucrările adunării generale a asociației.

Notarilor prezenți la lucrări li s'a făcut în schimb o amplă dare de seamă asupra situației băncii, din care s'a putut constata că cei mai mulți notari au datorii aproape până la limită admisă de statut. Faptul că notari au fost nevoiți să se împrumute mereu la institutul lor de credit, spulberă o legendă: a celui că notarul comun al lei fi azi un slujbaş cu venituri de invidiat, cum era pe vremuri. Mai ales de când li s'au luat notarilor dreptul de a redacta acte sub semnătură privată, — chestiune de care ne-am ocupat în raportul nostru precedent, — veniturile notarilor lor sociale și de capl de familie. Pentru cei mai mulți notari cu copii la școală, începerea anilor școlari sunt griji aproape insolubile. Ca să facă totuși față îndatoririlor lor de părinți, ei se îndatorează în toate părțile și la împrumuturi și dela banca lor.

Până anul trecut, banca „Notarul” a acordat împrumuturi cu 7 la sută dobândă, iar începând cu anul 1939 dobânda a fost scăzută la 6 la sută.

În legătură cu funcționarea băncii „Notarul”, trebuie să mai amintim că nici unul dintre conducătorii băncii nu au retribuții pentru munca ce o prestează acolo, toți înțelegând să muncească gratuit la prosperarea instituției. Singurul funcționar plătit, care însă nu e notar, este contabilul, un contabil cooperativist specialist, fiindcă și banca „Notarul” funcționează pe baze cooperatiste.

Membri prezenți au luat la cunoștință cu

Știri din Oravița

Recursul făcut de cetățeanul ungar, librarul, Ernest Desits, din Oravița pentru înscrierea ulterioară în listele de cetățenie română, a fost respins cele către Trib. Caraș.

În camera de consiliu în ziua de 12 Iulie a. c., Tribunalul Caraș, Oravița, constituit cu următorul complex: Dl. consilier Petre Varga, președinte, iar ca membrii au fost desemnați d-nii jud. Ionescu Liviu și Georoceanu, grefier Geaucărau au respins ca nefondat recursul petiționarului Ernest Desits.

Asociația Corală, Culturală și Sportivă C. F. R., filiala Oravița, a aranjat în Teatrul Casinoului din Oravița, un concert urmat de o piesă teatrală. Venitul curat în sumă de 2000 lei a fost destinat pentru înzestrarea armatei.

Banii au fost depuși în contul Ministerului Apărării Naționale, la Banca Națională din Oravița de către președintele asociației, d. Carol Guga, director al Cărtii funduare. Tot Asociația Corală, Cultura și Sportivă C. F. R. filiala Oravița, a hotărât ca în luna Au-

gust a. c. să aranjeze un turneu cu care ocazie se va da un concert urmat de o piesă teatrală și dans.

DL. prefect col. V. Popovici, care a fost prezent la discuțiile asupra situației băncii, a felicitat pe notari pentru spiritul gospodăresc în care este condus institutul lor de credit.

LUCRARILE ADUNARII GENERALE

Lucrările propriu zise ale adunării generale, amânte Sâmbătă din cauza lipsei numărului suficient de membri, au fost începute Duminică dimineața, când, conform statutelor, adunarea era în drept să aducă hotărâri valide cu orice număr de membri.

Darea de seamă asupra activității asociației dela ultima adunare generală până azi, a fost citită de dl. secretar Sabin Ogrisa. Adunarea generală a luat la cunoștință darea de seamă și și-a exprimat mulțumirea pentru rezultatele obținute în interesul corpului de notari.

S'a discutat apoi bugetul asociației și conturile de gestiune pe anii 1936, 1937 și 1938, adunarea generală votând cuvenită descărcare.

Luându-se în discuție chestiunea întărirea notarilor din județul Timiș-Torontal în asociația funcționarilor administrativi din ținutul Timiș, adunarea generală a decis ca notarii să facă parte din această asociație, rămânând însă ca ei să-și administreze singuri și în viitor instituțiile economice pe care și-le-au creat și fondurile de cari dispun.

Din sânul adunării generale s'au trimis telegrame omagiale M. Sale Regelui Carol II., dlui prim-ministru Armand Călinescu, dlui ministru dr. Coriolan Băran, Excelenței Sale dlui rezident regal dr. Alexandru Marta și dlui inspector general administrativ dr. Iuliu Ionescu.

Itinerariul s'a stabilit, iar turneul începe cu comuna fruntașă Mercina jud. Caraș și va continua apoi la Orșova, Turuș-Severin și Băile Herculane.

Având în vedere scopul măreț, pentru care Asociația face acest turneu „promovarea culturii românești” noi îi dorim succes și o lungă viață. Cor.

Pictarea Catedralei noi din Timișoara

Timișoara, 23. — Anul acesta, la Catedrala în curs de construcție, destinată să adăpostească Episcopia Timișoara—Caransebeș, s'a lucrat cu multă râvnă, astfel că, în timpul cel mai scurt, se va putea începe pictarea interiorului.

Lucrările acestea au fost încredințate cunoscutului pictor bănățean, Atanasie Damian, care este originar chiar din Timișoara, actualmente cu domiciliul la Cluj.

Dl. Atanasie Damian este foarte cunoscut în materie de pictură bisericească. D-sa a pictat catedrala „Stella Maris” dela Balcic, din încredințarea Regelui Maria. Deasemenea a pictat biserica ortodoxă-română din Sighișoara și Iconostasul Mănăstirii Bođrog.

Contractul pentru executarea acestor lucrări, va fi semnat zilele acestea.

Vizitați romantica pădure de brazil din Băile Herculane și Restaurantul

Poiana Podului

Muzică: Mâncări și beuturi excelente, pul la frigare (adevărat la frigare) pește proaspăt și grătar special. Comenzi la orice oră.

Citiți ziarul „DACIA”

DELA O ZILA ALTA

— In cursul nopții de ieri s'au produs noi incidente sângeroase în regiunea Hebron, din Palestina, între trupele și o bandă de teroriști arabi. Un soldat englez a fost omorât, iar patru grav răniți. Teroriștii deasemenea au suferit mari pierderi.

— Tribunalul din Iaffa a pronunțat sentința în procesul intentat împotriva echipajului unui vapor sub pavilion elen, care în cursul lunii Iunie a fost sechestrat deoarece s'a stabilit, că făcea transporturi ilegale de imigranți clandestini. Căpitanul vasului a fost condamnat la un an închisoare, ofițerul secund la 9 luni iar ceilalți membri ai echipajului la câte 6 luni închisoare.

— Maiorul Attlee, șeful opoziției laboriste, care a suferit o gravă operație chirurgicală, a părăsit Duminecă clinica în care se afla de la începutul lunii Iunie, plecând la proprietatea sa din Stamore, unde își va face convalescența.

— Ex regele Albaniei Zogu a plecat spre Oslo, însoțit de soția sa Geraldina și cele trei surori ale sale.

— In cursul după amiezii de ieri, dd. Seeds, Naggyar și Strang, au avut la Kremlin o întrevvedere de o oră și un sfert cu d. Molotov. Agenția Tass a comunicat în acest sens un comunicat oficial.

— Din Belgrad se auză oficial că la Maribor, se va construi în curând un mare post de emisiune radiofonică a statului jugoslav.

— Acordul preliminar anglo-japonez este prezentat de presa italiană ca fiind un succes pentru japonezi și o capitulare a Mării Britanice.

— Informațiile despre participarea fostului rege al Spaniei, Alfons al XIII-lea la o reuniune monarhistă sunt desmintite. Secretarul fostului Suveran a declarat corespondentului Agenției Reuter, că fostul rege nu ia parte la nici un fel de acțiune politică. Relațiile sale cu generalul Franco sunt excelente, dar în nici un fel nu s'a pus chestiunea înapoierii sale pe tronul Spaniei.

— Din Shanghai se telefonează că fluviul perlelor a fost închis pentru orice circulație, interzicându-se vremelnic intrarea sau ieșirea vaporelor streine de războiu sau comerț.

Probleme minoritare

Conflictul dintre catolicii germani și maghiari

La alegerile comitetelor parohiale din luna Septembrie, Svabii vor căuta să recâștige pozițiile pierdute între 1857 și 1919

Spre o separare a bisericilor catolice?

Timișoara, 25. — In luna Septembrie a anului acestuia se vor ține în toate parohiile romano-catolice din Timișoara noi alegeri pentru a desemna — printr-o selecțiune la gradul al doilea — comitele parohiale. Mai întâi se desemnează, prin votul tuturor credincioșilor în curent cu impozitul confesional, un număr de 70—100 electori cari, din sânul lor, vor alege un comitet de 25—36 membri spre a conduce în viitorii patru ani agendele administrative laice ale parohiilor respective.

Alegerile de anul acesta au avut ca introducere izbucnirea unui conflict acut între credincioșii germani și maghiari ai bisericii catolice timișorene. Violentele polemici de presă, cari au îndârjit spiritele, cu greu au putut fi potolite de autoritatea episcopală. In aceste condițiuni ni s'a părut interesant să procedăm la o anchetă temeinică și obiectivă asupra problemei, care nu poate fi indiferentă nici pentru publicul românesc.

REPRIVIRE ISTORICA

Ocupația turcească de 164 de ani a nimicit complet catolicismul în Banat. Trupele imperiale ale Prințului Eugeniu de Savoya, eucerind Timișoara în 1716, au găsit aici numai o episcopie ortodoxă, vlădică fiind Ioanichie Vladislavievici.

Imperiul, eminentamente catolic, a făcut tot posibilul pentru a favoriza o renaștere a bisericii romane pe meleagurile bătute de malarie și ciumă ale Timișanei. Condiția sine qua non a locuiri în Cetatea Timișoarei s'a proclamat religia catolică. Ortodoxii, Româniii băstinași și Sârbii aduși de Paul Chinezul cu abia două secole mai devreme, s'au retras în mahalalele fortificate mai sumar.

Acești catolici erau aproape toți germani, apoi francezi și spanioli. Rarii Unguri au început să vină abia după 1730, în același timp cu primii Evrei. Este explicabil deci că administrația austro-germană a fost secundată până la compromisiul austro-ungar din 1867 de un cler catolic de limba germană.

La această dată, crucială în istoria părților noastre, situația se răstoarnă total. Administrația politică și religioasă

devine maghiară, schimbând cu încetul însuși aspectul etnic al orașului — la 1919 numai ortodoxii mai reprezentau rezistența la procesul de maghiarizare.

RENAȘTEREA GERMANĂ

După Unire, conducătorii poporului șvăbesc se desmeticesc. O renaștere culturală și națională se profilează impresionant în toată viața lor socială. Divorțul de maghiarime este categoric pe toată linia — afară de biserică. Ultramontanismul dominant în mentalitatea catolicilor din fosta Ungarie este cauza: un creștin-catolic e mai întâi catolic, numai în al doilea rând e german, ungur, bulgar, șocat, sau bunievat! Conducătorii șvabi se desintaresc de cele religioase. Urmarea e că toată forța bisericii catolice rămâne la dispoziția maghiarilor.

Abia din 1924 au înțeles germanii catolici să profite de posibilitățile oferite de organizația comitetelor parohiale, pe care am schițat-o mai sus pentru a-și impune interesele.

CONFLICT DE INTERESE SAU CONFLICT SUFLETESC?

Preotul e numit de episcop în biserica romano-catolică. Comitetul laic are grijă de încasarea impozitului, el acoperă cheltuielile de întreținere a bisericii, plătește salariul parohului și al cantorului. Restul îl împarte ca subvenții diferitelor opere culturale și de binefacere confesionale. Dar aceste opere sunt de acum național-germane sau național-maghiare. Repartizarea dă loc la nemulțumiri.

Dela o vreme se impune ideea partitiei în comitete. Membrii sunt jumătate germani, jumătate maghiari. Subvențiile se împart în două părți egale întâi, apoi se repartizează pe instituții.

Nemulțumirile continuă. Germanii au mai multe așezăminte decât coreligionarii lor unguri: cad sume mai mici pe fiecare din ele decât pe puținele instituții maghiare.

De fapt, ne asigură informatorul nostru german — și tot articolul acesta reprezintă punctul de vedere al catolicilor germani (vom continua mâine expu-

nând teza adversă) — conflictul este sufletesc. Șvabii nu mai simt nimic comun cu Ungurii. Idealul lor este despărțirea. Să existe parohii catolice germane distincte de cele maghiare! Ni se afirmă că dreptul canonic admite această soluție.

„Volkskataster” sau „Steuerkataster”

Amândouă părțile în litigiu aduc spre susținerea tezei lor cifre statistice — contestate de adversar. Până la urmă s'a hotărât facerea unui recensământ spre a avea cifre autentice asupra compunerii etnice a credincioșilor. Acest „cadastru” este în curs de confecționare, fără ca acordul să se fi făcut asupra criteriilor ce trebuie să prezideze la redactarea lui.

Maghiarii îl concep ca un simplu „cadastru de impozit” — Germanii ca un „cadastru de naționalitate etnică”. Fi-rește amândouă părțile speră să tragă avantaje mai mari din principiul preconizat. Germanii ar vrea să evidențieze existența fracțiunilor catolice slave: Cehi, Bulgari Slovaci, Șocați-Croați — cari acum contează ca maghiare.

Oricare ar fi scarta recensământului, catolicii germani sunt convinși de victoria lor la alegerile parohiale din Septembrie.

— „Suntem majoritatea. Această majoritate se va impune irezistibil!” ne declară distinsul intelectual german, informatorul nostru, care ne-a rugat să nu-i publicăm numele din motive ușor de înțelese.

Instituțiile culturale ale catolicilor germani din Timișoara

Să stea aci lista instituțiilor, de caracter confesional catolic, pe cari le susțin Șvabii la Timișoara cu concursul subvențiilor parohiale, cum am spus: Școlile Banația—Liceu, Școală Normală, Școală Primară de Aplicație; Grădini de Copii în cartierele Fabrică și Elisabetin. Organul de presă al catolicilor național-germani e săptămânalul „Der Ruf”.

Căminul Tineretului German (Jugendheim) din Str. Napoleon a fost clădit de clerul catolic și aparține Diecezei. Administrația o are un preot.

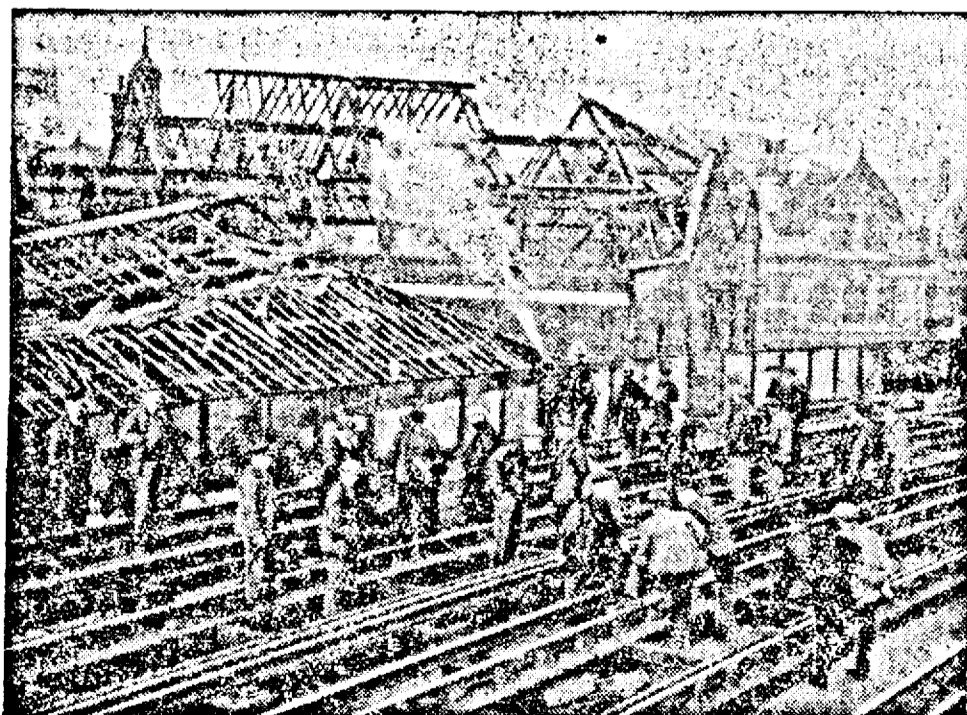
„Auditor et altera pars”

Cam în felul acesta se prezintă teza germană. Obiectivitatea, pe care ne-o impunem în ori ce scriem, cere să nu ne mulțumim cu informații unilaterale. In numărul de mâine vom da deci o expunere documentată a punctului de vedere al părții opuse.

N. Ivan

Regele și ofițerul său de ordonanță. Copilul, pe care acest ofițer îl duce cu atât respect, este cel mai tânăr rege, Feisal II. al Irakului.

Atentatorii irlandezi nu se astâmpără! Iată fotografia unuia din ultimele incendii provocate de ei. Obiectul, o hală din Londra, a fost foarte bine ales. Incendiul clădirii a oprit circulația trenurilor pe linia ferată ve cină. Mii de călători au suferit din cauza acestei întârzieri considerabile.

Actorul autor-regisor francez Sacha Guitry s'a căsătorit pentru a patra oară cu partenera sa Genevieve de Sererville. Iată perechea fericiată pozând pentru fotografi.

INFORMAȚIUNI

Cunoașteți-vă țara!

Pățania unui grup de excursioniști din Timișoara în gara Băilor Herculane

In atenția direcțiunii de mișcare c.f.r.

Timișoara, 25. — Ieri, dimineață a plecat în excursie, spre sud-vestul țării, un grup de funcționari particulari din Timișoara, ajunșând pe Anina, Bozovici, Valea Almăjului la Orșova.

La întoarcerea acasă, în preajma Băilor Herculane, toate cauciucurile de pe roțile autobuzului lor, au suferit atât de mari stricăciuni — din cauza căldurii de peste zi — încât călătorire în astfel de condiții, a devenit aproape imposibilă.

IN GARA BĂILOR HERCULANE

Grupul de excursioniști, — vre-o 25 la număr, — a plecat spre gara Băilor Herculane, cu rândul de a se urca în tren, să se întoarcă la Timișoara. Acolo a făcut o cerere, adresată șefului de gară, în care arăta numărul excursioniștilor și distanța ce o mai au de făcut, cerând să li se acorde o reducere de 30 la sută, reducere prevăzută pentru grupuri de la 5 la 30 persoane.

Cererea li s'a aprobat, dar casierul nu a voit să le dea biletele până în ultimul timp, când acceleratul — cu care funcționarii voiau să se întoarcă acasă — era pe intrate în gară și când i-a refuzat pe motivul că „de altfel” acum nu mai are timp.

Cei 25 excursioniști au fost siliți să renunța la călătoria aceasta, înapoiindu-se tot în mașina lor.

Statul a pierdut din neglijența casierului nu mai puțin de 6300 lei, cât face drumul dela Herculane la Timișoara pentru 25 persoane, cu o reducere de 30 la sută.

Banii aceștia nu au intrat în casa C. F. R.-ului din cauză cassierului ce a fost Duminecă după amiază de serviciu.

Ne întrebăm ce pagube aduce statului, dacă procedeză tot astfel și în alte grupuri de excursioniști, ce vor mai trece peste vară pe la Herculane...?

Un pericol de desertor și spurgător

arestat în cursul raziei făcute de organele biroului judiciar al poliției

Timișoara, 25. — Organele biroului judiciar, de pe lângă chestura poliției din localitate, condus de d. comisar D. Săntău, cu deosebită râvnă și pricepere, după o minuțioasă razie făcută pe întreg cuprinsul orașului, au reținut la poliție 10 indivizi a căror acte nu erau în regulă.

Între aceștia însă, au capturat pe un vechiu client al poliției, desertor și spurgător cunoscut, anume Borbaș Ioan, șofer, de 29 ani, originar din comuna Țipari, județul Severin.

În anul 1932, după ce a stat vre-o câteva luni ca militar activ la regimentul Tracțiunea Automobile din București, dezertează într-o bună zi și dispăre în Ungaria.

Vagabondează câteva timp în orașele Ungariei, fără să găsească vre-o ocupație și de aci, după multe peripeții trece în Austria, apoi în Jugoslavia.

Sătul de aventuri și cuprins de nostalgia locurilor natale, după 11 ani de vagabondaj, Borbaș Ioan se întoarce în țară, în anul 1936 vine la Timișoara.

Timp de două zile stă ascuns la vărul său Somogy Mihai din Fratelia, unde a fost prins de jandarmi.

Comenduirea Pieței Timișoara îl trimite la regimentul său din București, de unde a fost depus în închisoarea militară Jilava.

După un arest preventiv de 3 luni, tribunalul militar al Corpului II Armată din București îl condamnă pe Borbaș Ioan la 8 luni închisoare, pentru dezertare în țară străină.

Eliberat din închisoare, el a fost trimis din nou la regiment, unde nu stă decât vre-o 4 luni, căci firea lui aventuroasă îl îndeamnă din nou să dezerteze.

Prilejul i s'a oferit foarte ușor și Borbaș reușește să fugă cu un camion de transport care făcea curse regulate între București și Timișoara.

În acest timp, desertorul dă niște lovituri îndrăznețe la Alba-Iulia, fiind urmărit pentru aceste furturi prin Buletinul Poliției.

Hărțuit de poliție el se retrage la Timișoara, unde este angajat ca șofer la mai multe firme, până în luna Iunie crt., reușind să se sustragă vigilentei autorităților.

Dar aici i s'a infundat, căci cu prilejul raziei a fost descoperit și ridicat dela casa părintească și depus în areștul chesturii, care după terminarea cercetărilor în va înainta autorizărilor militare.

Odată cu el a fost reținut al poliției și muncitorul Mocuta Teodor, de 29 ani, fost angajat al fabricii de parchete „Krauser”, găsit în stare de ebrietate într-o sărciumă de periferie.

Numitul mai are de plătit o amendă pentru delictul de beție.

Sentința

în procesul fraudelor dela Ungheni

Acuzatul principal Păscăluță a fost condamnat la 4 ani închisoare

București, 25 (Sir). — Secția a IV-a a Tribunalului Ilfov a pronunțat ieri, după mai multe luni de debateri, sentința în faimosul proces al fraudelor săvârșite cu exproprierea dela Tg. Ungheni.

În baza acestei sentinței au fost condamnați:

Ion Păscăluță la 4 ani închisoare, 10.000 lei amendă și 4 ani interdicție, Octav Petrescu 4 ani, 10.000 lei și 4 ani interdicție, Dumitru Turtureanu 3 ani, 10.000 lei amendă și 3 ani interdicție,

Alex. Berov la 1 an, 15.000 lei amendă și 1 an interdicție.

Au mai fost condamnați la pedepse ce variază între 1 an și 3 luni: Elisabeta Gavriciuc, Fane Ștefănescu, Candid Chiriță și Virgil Popescu, deasemenea, cu amende în bani și interdicție.

Prin aceeași sentință Tribunalul a condamnat pe moștenitorii defunctului Ion Fianu, fost secretar general la ministerul de domenii, la plata către Stat a sumei de lei 28 milioane, cu titlu de despăgubire.

— Cetățean jefuit de haine. Locuitorul Cărăneanțu Mihai, din str. Coronini 5, a făcut o reclamație poliției, în care arată că în ziua de 23 Iulie, la orele 16.45, indivizi necunoscuți s'au introdus în locuința lui, cu chei potrivite, furându-i obiecte de îmbrăcăminte și un ceasornic de preț. Cazul se cercetează.

— O ALTA VICTIMĂ A BEGHEIULUI. Femeia Egneghe Maria s'a prezentat eri circumscripției polițienești din cartierul Iosefin, declarând că soțul ei s'a înecat în canalul Bega, în timp ce făceau baie împreună. Cadavrul celui ce a murit sub ochii soției sale, a fost pescuit de membrii familiei îndurerate, după 3 ore de intense cercetări. Din ordinul autorităților, cadavrul a fost transportat la morga cimitirului din Iosefin.

— Scandalul la o cărciumă. Indivizii Pache Francisc și Pache Nicolae, ambii din comuna Giarmata, jud. Timiș-Torontal, împreună cu Iosif Flug și Koch Ioan, ambii cu domiciliul în Fratelia, str. VII nr. 42, se găseau eri seară la o cărciumă din str. Fröbl 51. Băutura li s'a urcat repede la cap și cele două tabere s'au încăerat foarte ușor, ajungând la o bătaie în lege. Scandalul n'a putut fi potolit decât la intervenția gardianului din post, care i-a înaintat pe cei patru scandalagii comisariatului.

— SOC. MARGINA a concediat pe procuristul Gh. Somlo, care a și fost șters din registrul firmelor, angajând pe d-nii: Desideriu Székely și Dr. Bottez.

— Important pentru comercianți. Căpitănia portului Timișoara a hotărât să amâne începerea lucrărilor de tăiere a bazinei de întoarcere, în canalul Bega, până la data de 1 August crt. Măsura a fost luată în urma intervenției telefonice a d-lui comandor Șt. Verbișeanu, la Direcția Marinei Comerciale, în care arăta că încărcătorii din port mai au de încărcat un stoc enorm de mărfuri. Căpitănia portului a adus la cunoștință această amânare, societăților fluviale și înștiințează prin prezenta și pe comercianți interesați. După începerea lucrărilor, navigația între Timișoara și Sânmihailul român, va fi închisă doar pe intervalul dela 1—4 August crt.

— LOGODNĂ. D-soara Doina Cucu, fiica d-lui inspector cadastral ing. Adam Cucu s'a logodnit cu dl. dr. Cornel Grădina, controlor la Administrația financiară din localitate.

— „Societatea bănețeană de hipism” a ales în ultima ședință, ținută sub președinția d-lui col. N. Madancovici, ca secretar general al societății, pe dl. Nicu Galetaru, secretarul Gărzii Naționale F. R. N. din ținutul Timiș.

— SOLICITATORII DE BREVETE pentru vânzarea băuturilor spirituoase, pe cale de licitație publică și aprobate de Ad-ția Com. M. A. T., să se prezinte la Administrația de Constatări indirecte din Timișoara cu restul actelor, contrar se vor anula ordinele de aprobare ale brevetelor.

FOTO

Aparate filme lucrări pentru amatori numai la noi Bul. Duca 2

KECKEMETI

— D. DR. IULIU IONESCU, inspector general administrativ pe lângă Ținutul Timiș își va petrece concediul la Ruznic unde rămâne până la 21 August a. c., iar d. TIBERIU MUNTEANU, șeful cancelariei Inspectoratului general administrativ, la Văllug, rămânând acolo până la 15 August a. c.

— Cooperative. Zilele acestea, comitetul Federației Timișoara a fost complotat prin cooperarea d-lor Gaberden dela Rezidenție și Trăilă Păpaș Inv. din comuna Jebel. Alegerea președintelui se va face în ședința de comitet ce se va ține în ziua de 26 I. c.

— Arestați pentru furt. Jandarmeria din Cernetea a deținut și înaintat parchetului din localitate pe țărani: Ioan Iosim, Ilie Ieremiz, Iulian Jurgi și Niculae Casap, care au furat o oară de orz dela Iosif Say din Săn-Andrei.

Comuna Beșenova-Veche, din județul Timiș-Torontal, își va schimba numele actual, urmând să se numească Arcadia, dela numele legionarului roman Arcadius, care a comandat aci o legiune romană. Este o alegere din cele mai ferice. În acest sens, d. prefect col. Virgil Popovici a făcut demersurile necesare.

S'A INNECAT ÎN MUREȘ. În comuna Rîn., din județul nostru, s'a înecat pe când făcea baie în Mureș, o fetiță de 15 ani, Greta Boboșel, originară din Henteris, jud. Bihor. Numita venise anul trecut la Fibiș, angajându-se fată în casă la Ioan Roșcut. Cadavrul nenorocitei a fost pescuit.

— Starea civilă la 24 Iulie. Născuți: Elisabeta Maria, fiica lui Mihai și Ileana Bogdanovici, electrician; Gheorghe Hari, fiul lui Izrail și Boris Fried, comerciant; Ana, fiica lui Ioan și Maria Jurca, agricultor în Gad; Ludovic, fiul lui Antoniu și Elena Kresner, pantofar; Izrail, fiul lui Avram și Francisca Mandel, comerciant; Carol, fiul lui Iosif și Erna Kasza, pantofar; Alfred, fiul lui Martin și Elena Seiwert, funcționar particular; Ana, fiica lui Iosif și Ghizela Vincze, comerciant; Cornel Iosif, fiul lui Ioan și Maria Olah, croitor; Aurora, fiica lui Petru și Aurelia Moisa, funcționar la primăria din Chișoda, copilul născut la obstetrică; Helmut, fiul lui Iosif și Ileana Schneider și Valtrand, fiul lui Petru și Elisabeta Lindeichner, avocat. Morți: Gheorghe Palcu, de 56 ani, muzicant; Ghizela Strupp, de 12 ani, elevă; Barbara Kahan, de 76 ani; Vichente Aga, de 39 ani, agricultor; Terezia Unterweger, de 80 ani; Maria Dudt, de 83 ani; Apata Kardos, de 52 ani, pensionară de stat; Iosif Dadai, de 61 ani, muzicant; Elena Roth, de 85 ani; Paraschiva Olah, de 2 luni; Lora Rașa, de 71 ani; Iosif Engel, de 62 ani, muncitor; Israil Mandel, de 1 zi și Mihai Hann, de 60 ani, pensionar de Stat.

— ȘEFUL DE CABINET al d-lui ministru dr. C. Băran, subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, dr. Ion Porumb, se află în localitate.

— Dl. dr. V. Cimponeriu, șeful contenciosului primăriei, a plecat la București în interes de serviciu.

— OFICIUL DE PLASARE AL STATULUI, din str. Eugen de Savoia, caută spre angajare: 3—4 lucrătoare pentru vopsitoria „Tefag”, 5—6 lucrătoare pentru fabrica de cauciuc „Vulcan”, 5—6 ucenici mănășari pentru fabrica „Westend”, 3—4 lucrătoare cartonagiste pentru tipografia „Helicon”, 30—40 țesători pentru „Industria textilă ardeleană” din Satu-Mare, acordându-le următoarele avantaje: locuință în natură și plata în acord, cu posibilități de câștig de peste 500 lei pe săptămână.

ULTIMA ORA

Spania trece prin momente dificile

Generalul Quiapo de Llano a fost destituit Armata și populația își manifestă nemulțumirea

PARIS, 25 (Rador). — Comentând evenimentele din Spania și mai ales acelea înregistrate în cursul zilei de ieri, ziarul „L'Espere” crede că generalul Quiapo de Llano, unul dintre principalii colaboratori ai generalului Franco, ar fi fost destituit în urma influenței actualului ministru de interne Serano Suner. Acest eveniment dovedește că unirea este departe de a fi completă dincolo de Pirenei.

O mare parte a armatei și a populației își manifestă nemulțumirea. Se sunește cu insistență că și alți șefi de armată urmează să fie destituiți.

Se pare greu de crezut că generalul

Franco să reușească să restabilească disciplina în Spania.

TURBURĂRI LA SEVILLA

London, 25. (Rador). — Corespondentul din Hendaye al ziarului „Times” anunță că la Sevilla ar fi izbucnit grave turburări. Corespondentul crede că problema principală în fața căreia se află acum generalul Franco, este aceea a numirii unui prim-ministru. Cei doi candidați sunt Serrano Suner, actualul ministru de interne și generalul Jordana, ministru de externe. Fiecare dintre aceștia reprezintă tendințe deosebite. Căușilo nu ar putea numi pe unul dintre ei, fără ca aceasta să fie interpretat ca o măsură fie în favoarea fie

impotriva falangei.

Doi miniștri din actualul cabinet și anume d-nii Andres Amado, ministru de finanțe și Rodensno, cel de justiție, vor să demisioneze, îngreunând astfel și mai mult situația tulbură din Spania.

UNDE SE GĂSEȘTE GENERALUL QUEPO DE LLANO?

Burgos, 25. (Rador). — Mai multe agenții de presă au dat știrea că generalul Quepo de Llano, ar fi trecut Pireneii, intrând în Franța. Știrea aceasta n'a putut fi controlată.

În schimb cercurile oficiale din Burgos pretind că generalul de Llano s'ar afla la Burgos, unde domiciliază într'un hotel.

dușă de dl. profesor Nicolae Jucu, are 63 copii din 30 stoluri și este instalată în corturi. Străjerii se simt bine, având un confort convenabil și hrană bună și din abundență.

În nicio tabără nu s'a ivit niciun caz de boală.

INSPECȚIA EXCELENȚEI SALE DR. ALEXANDRU MARTA

Ale două tabere dela Bocșa-Montană au fost vizitate ieri de Excelența Sa dr. Alexandru Marta, rezidentul regal al ținutului nostru, care se află în concediu la Bocșa-Montană. Excelența Sa a cercetat cu deamănuntul instalațiile taberelor, interesându-se și de haine și activitatea comandanților și a Copiilor, cărorora le-a dat sfaturi amănunțite pentru viitor.

D. inspector V. Mioc a mulțumit E. Sale pentru aprecierile ce și le-a exprimat față de tabere.

VIZITA D-LUI GHEORGHE CIUPE, SECRETARUL GENERAL AL REZIDENTEI

Tot ieri au fost vizitate cele două tabere dela Bocșa-Montană și de d. dr. Gheorghe Ciupe, secretar general la Rezidența.

Dsa interesat, la fel, de traiul străjerilor, fiind condus printre aceștia de d. inspector V. Mioc.

O declarație a regelui Leopold al Belgiei:

„Cu arma la picior — stăpâni
la noi acasă”

Bruxelles, 25 (Rador). — „Cu arma la picior înțelegem să rămânem stăpâni la noi acasă” — a declarat regele Leopold al Belgiei, într'un discurs pronunțat Duminică la Ougree, în apropiere de Liège, după ce a adresat un apel de unire întregii națiuni belgiene, în fața pericolului extern.

„Să ne păstrăm sângele rece și să fim hotărâți să ne ținem departe de orice conflict ce ne aduce vre-o știrbire a drepturilor noastre” — a încheiat Suveranul Belgiei.

Manifestațiuni antibritanice în China

Tsientin, 25 (Rador). — Puternice manifestațiuni antibritanice s'au produs Duminică după amiază la Tangku, localitate situată la gura râului Tientsin. Numeroși chinezi au atacat mai multe instituții britanice.

Canoniera engleză „Sandvich” a plecat ieri la Tangku, spre a face o anchetă și a stabili daunele.

Bilanțul bogat al uneizile de caniculă

București, 25 (SIR). Săptămâna de foc pentru bucureșteni s'a încheiat Duminică, termometrul înregistrând nu mai puțin de 61 grade la soare.

Cu toată căldura zăpușitoare, în Capitală s'au înregistrat totuși: 4 înjunghieri cu 8 victime, 3 cazuri de sinucidere și înecați, o moarte subită și o moarte suspectă, precum și 242 condamnări pentru tulburarea liniștii bucureștenilor care dormeau, în baia de sudoare, între orele 2—5 după amiază.

Violente manifestații antibritanice în China

Numeroase proprietăți engleze au fost distruse

TIENTSIN, 25. (Rador). Vaporul de război britanic „Sandwich” a sosit luni dimineața la Tangku.

Autoritățile britanice, consulare și militare, au protestat pe lângă autoritățile japoneze împotriva incidentelor de Duminică și Luni.

Vaporul de comerț britanic „Staing”, aparținând unei societăți din Indochina a fost oprit și percheziționat nu departe de concesiunea britanică din Tientsin. Mai multe lingouri de aur și de argint au fost confiscate și trei chinezi membri ai echipajului au fost arestați.

Precii vor înlocui la școală învățătorii concentrați

O imporantă hotărâre
a Sf. Sinod

Ministerul Educației Naționale a făcut cunoscut revizoratele școlare că Sf. Sinod a hotărât ca precii să suplinească în mod automat pe învățătorii, ori de câte ori aceștia ar fi chemați pentru concentrări sau mobilizări.

Furtună violentă în Muntenia

Firele telegrafice între Craiova și București au fost deranjate
Timișoara, 25. — Ieri după amiază, după două săptămâni de secetă și călduri caniculare, o violentă furtună s'a abătut peste județele Dolj și Argeș.

Firele telegrafice dintre Craiova și București au fost deranjate.

Din această cauză agenția telegrafică română „Rador” n'a putut transmite știrile de noapte.

La ora când închidem ediția circulația telegrafică n'a fost încă restabilită.

Grave manifestațiuni antibritanice s'au desfășurat Duminică seara la Tangku. Manifestanții au spart toate geamurile a trei mari clădiri britanice, tăind și toate firele telefonice.

Corespondentul agenției Reuter anunță că manifestațiuni antibritanice s'au produs deasemenea și în regiunea Tientsin, ocupate de japonezi, unde mai multe proprietăți britanice au fost devastate.

Pe calea armelor nu vom putea fi înfrânți a declarat șeful național-socialiștilor din Danzig

DANZIG, 25. (Rador). Dl. Förster, conducătorul național-socialiștilor din Danzig, a ținut o cuvântare, declarând că la Danzig se iau măsuri militare, dar că nu este bine ca toată lumea să vorbească de ele. Sunt unii cari vorbesc prea multe și așa se explică că numeroase informații cu caracter militar se află în streinătate.

— Se știe că noi am recurtat trupe și nimeni nu-și închipue că intrarea în Orașul Liber ar fi o simplă plimbare. Și alții se pot înarma, dar să nu-și închipue că ne vor putea înfrânge pe calea armelor.

Este dreptul nostru să reluăm teritoriile care ne-au fost răpite și le vom relua — a încheiat dl. Förster.

Inspecții în taberele străjeresti

Excelența Sa dr. Alexandru Marta și dd. dr. Gheorghe Ciupe și Vasile Mioc în inspecție la taberele străjeresti dela Văliug și Bocșa-Montană ale județelor Timiș-Torontal și Caraș

Timișoara, 25. — Dl. inspector școlar Vasile Mioc, îndrumător al străjerilor pe ținut, a inspectat Miercurea și Joia trecută tabăra străjerească dela Văliug, a ucenicilor dela U. D. R., tabără instalată în case proprii și amenajate. La această tabără ucenicii sunt aduși în serii pe câte 15 zile. Ea are, azi, 68 de străjeri.

A doua tabără inspectată de dl. Vasile Mioc, care se găsește tot la Văliug, e tabăra legiunilor de fete din județul Timiș-Torontal, condusă de d-na profesoară Rusovan Smaranda dela gimnaziul Timișorean de fete. Ea are 52 fete.

eleve la școli primare și secundare.

LA TABERA DELA BOCȘA-MONTANĂ

Vineri, dl. inspector școlar Vasile Mioc a trecut în inspecție la tabărele dela Bocșa-Izvor a județelor Caraș și Timiș-Torontal, tabere așezate într'o poiană la margine de pădure, având în apropiere și strandul U. D. R.

Tabăra legiunii Caraș, condusă de dl. învățător D. Zgriban, este așezată în solarii. Ea are 48 băieți, între 8 și 18 ani, din 15 sate.

Tabăra județului Timiș-Torontal, con-